

V Plzni, dne 25. 3. 2020

Vážený pane redaktore,

pan doktor Vítko mě požádal jako předsedu České transplantační společnosti o odpovědi na níže uvedené dotazy.

V současné situaci pandemie COVID-19 ve vztahu k transplantačním programům existuje řada různých doporučení, která se průběžně z hlediska vývoje onemocnění mění a směřují především k transplantovaným nemocným, jak se v dané situaci chovat a bránit nákaze. Jasná pravidla z hlediska transplantačních a odběrových aktivit vydána nejsou a ani nic závazného být vydáno nemůže, protože nemáme zatím cílenou prevenci ani léčbu tohoto virového onemocnění. Všechna Transplantační centra, která pracují v rámci České transplantační společnosti jsou součástí hlavních nemocnic v zemi, kde platí výrazné a pochopitelné omezení odkladných operací a operují se jen akutní a urgentní stavy a nemocní s nádorovým onemocněním, tedy stavy, kde hrozí nebezpečí ohrožení života nemocného z prodlení.

V tomto smyslu odpovídám na Vaše dotazy:

- Byly v souvislosti s aktuální situací a zvýšenou zátěží zdravotnického systému utlumeny některé transplantační programy? Pokud ano, tak které?
 - o **Ano byly, především ty, kde nehrozí nebezpečí z prodlení, tedy ohrožení života nemocného – týká se to především transplantací ledvin.**
- Byly utlumeny transplantační programy týkající se života zachraňujících zákroků – plíce, kostní dřeň, játra, srdce...? Pokud ano, tak které a z jakého důvodu?
 - o **Pokud jde o nebezpečí z prodlení a je nutná urgentní transplantace nemocného z důvodu např. srdečního nebo jaterního selhání, pak samozřejmě k žádnému utlumení daného transplantačního programu nedojde.**
- Podle informací Radiožurnálu v současné době transplantační centra pocítují dramatický pokles vhodných dárců orgánů. Registrujete tuto situaci? Čím je způsobena?
 - o **Ano, registrujeme tuto situaci. Dle mého názoru je dána především tím, že v ČR je nutné mít připravena lůžka intenzivní péče pro nemocné s COVID, kteří vyžadují plicní ventilaci a pokud možno tato lůžka neobsazovat jinými nemocnými (tedy i dárci), pokud to není nezbytně nutné. Vezměme si situaci v Itálii, Španělsku, kde v současnosti je obrovský problém s nedostatkem ventilovaných lůžek a to už nehovořím o nedostatku ošetřujícího personálu, což je další aspekt vyhrocené situace. Dalším důvodem je, že doposud nevíme, jaké je riziko přenosu infekce z event. bezpříznakového dárce na potenciálního příjemce. Nicméně, opět zdůrazňuji, pokud máme, budeme mít urgentního čkatele, pak samozřejmě uděláme vše proto, abychom vhodného dárce našli v nejkratší možné době. Pokud jde o živé dárce, zde považuji za neadekvátní riziko odběru stran pooperačních komplikací při eventuální nákaze dárce v pooperačním období COVID-19 a tento program je dočasně zastaven.**

- Nejčastějším původcem dárcovských orgánů jsou jednotky JIP a ARO, mohou tyto v současné době splňovat tuto část svých běžných činností? Proč?
 - o Myslím, že na tuto otázku jsem odpověděl výše. Zde bych chtěl zdůraznit, že kromě počtu ventilátorů a samozřejmě dalších prostředků nutných k péči o pacienty na těchto jednotkách má zásadní úlohu personál, který je v ohnisku nákazy a který samozřejmě se může tak jako ostatní lidé nakazit a pak se můžeme dostat do situace, že při dostatečném počtu ventilátorů je nebude mít kdo obsluhovat.
- Jaká připadají v úvahu opatření, aby se situace v tomto směru zlepšila?
 - o Najít účinné zbraně na původce infekce, znát přesné způsoby jeho šíření, jeho event. mutací atd. Pro mě je zásadní zbytečně nevystavovat nemocného – příjemce orgánu, který je oslaben vlastní základní chorobou a samozřejmě i operačním (transplantačním) výkonem s následnou imunosupresivní léčbou transplantací, které v daném okamžiku není nezbytně nutná. Nicméně věřím, že tak jak postupují epidemiologické znalosti o infekci COVID-19, budeme v dohledné době znát i možnosti ochrany našich nemocných a transplantační program v ČR se znovu obnoví.
- Mají transplantační střediska (zejména plicní, ale i další) k dispozici dostatek testů na Covid-19? Externí testování dárců i příjemců na Covid-19 může zkomplikovat logistiku a způsobit zásadní zpoždění při akutních transplantacích... Jak bude toto řešeno?
 - o Dle mých informací Transplantační centra mají dostatek testů na COVID-19.

S pozdravem

prof. MUDr. Vladislav Třeška, DrSc.

Předseda České transplantační společnosti

Přednosta Transplantačního centra Plzeň